

Kansalaisjärjestö-
akatemia

Tulevaisuus, toivo ja turvallisuus – Kriisinkestävyys perustuu kumppanuuteen

Vuoden 2025 valtakunnallisen
kansalaisjärjestöakatemian yhteenveto

Mikä on kansalaisjärjestöakatemia?

- Valtiovarainministeriön Avoimen hallinnon hanke on järjestänyt valtakunnallisia kansalaisjärjestöakatemia-tapahtumia vuodesta 2020 yhteistyössä kansalaisjärjestöjen, oikeusministeriön ja (kolmena viime vuonna myös) Helsingin kaupungin kanssa.
- Tapahtuman tavoitteena on vahvistaa virkamiesten kansalaisjärjestötoiminnan tuntemusta sekä lisätä yhteistä ymmärrystä, vuoropuhelua ja verkostoitumista hallinnon ja järjestötoimijoiden välillä.
- Tapahtumateemat vaihtuvat ja ne valitaan yhteistyössä järjestäjien kesken. Tilaisuuden suunnittelu ja toteutus tehdään niinikään yhteistyössä.
- Tapahtumasta voi järjestää myös alueellisia tilaisuuksia alueiden paikallisten hallintojen ja kansalaisjärjestöjen yhteistyössä. Aktiivisimpia alueellisia toimijoita on ollut Oulu, Jyväskylä ja Vaasa.
 - Oulu on myös palkittu työstä EU:n URBACT palkinnolla. Lue lisää [tästä](#).
- Kansalaisjärjestöakatemia auttaa ymmärtämään kansalaisyhteiskunnan ja -järjestöjen rooleja ja merkitystä niin demokratian kuin koko yhteiskunnan hyvinvoinnin kannalta.

Kevään 2025 tilaisuus pähkinäkuoressa

- Tilaisuus oli **kahdeksas valtakunnallinen kansalaisjärjestöakatemia**
- **Tapahtuma-aika:** 26.3.2025 klo 9.00-14.30 (hybridi)
- **Paikka:** Helsingin kaupungin talon Tapahtumatori ja Helsinki-Kanava (+ iltapäivän dialogiin myös Teams)
- **Aihe:** Tulevaisuus, toivo ja turvallisuus – Kriisinkestävyys perustuu kumppanuuteen
- **Juontajat:** Mikko Lehtonen, oikeusministeriö ja Kaisa Larjomaa, Suomen Olympiakomitea
- **Osallistujamäärä:** paikalla reilu 100 hlöä, linjoilla ja tallenteella katsojia 200+ hlöä
- **Ohjelma:** Puheenvuorot Miia Iivari ja Eero Rämö, Näkökulmia kumppanuuteen -dialogipöytä, (aamupäivä) Pekka Haavisto (Mitä rauhanvälityksestä voi oppia?), Anna-Kaisa Ikonen (ministerin tervehdys) ja Susanna Huovinen ja Taina Susiluoto (alivaltiosihteeri ja KANE:n puheenjohtaja reflektoi)
- **Ohjelma:** Seitsemän dialogiryhmää (ml. ruotsinkielinen ryhmä) läsnä ja yksi ryhmä etänä. (iltapäivä) Aiheina Sisäisen turvallisuuden selonteon kolme teemaa tai kansallisten dialogien ”Mielen voimavarat”.
- **Järjestäjät:** Avoimen hallinnon hanke, kansalaisjärjestökumppanit, oikeusministeriö ja Helsingin kaupunki
- **Huomioita:** mainosvideoklippejä ja -videokimara sekä tilaisuuden avausvideo saatiin probonona Kapinalta

OHJELMA JA MATERIAALIT

<https://avoinhallinto.fi/materiaali/kansalaisjarjestoakatemia-26-3-2025/>

Ohjelma

- **9.00–9.05** **Tervetuloa**
- **9.05–9.20** **Järjestöt kriisinkestävää yhteiskuntaa rakentamassa, Miia Iivari**, viestintäjohtaja, MPK
- **9.20–9.30** **Puolueettomuus ja kumppanuus – Punainen Risti osana yhteiskunnan kriisinkestävyyttä, Eero Rämö**, pääsihteeri, SPR
- **9.30–10.10** **”Näkökulmia kumppanuuteen” -dialogipöytä**
- **10.10–10.45** **Mitä rauhanvälityksestä voi oppia?, Pekka Haavisto**
- **10.45–11.00** Verkostoitumistauko
- **11.00–11.15** **Ministerin tervehdys, Anna-Kaisa Ikonen**
- **11.15–11.30** **”Yhteenvetoa yhteisajatteluna”, Taina Susiluoto**, KANE:n pääsihteeri, Olympiakomitea
Susanna Huovinen, alivaltiosihteeri, valtiovarainministeriö
- **11.30–12.30** LOUNAS, omakustanteinen
- **12.30–12.45** **Pohjustusta dialogiin ja ryhmiin siirtyminen**
- **12.45–14.15** **Dialogit pienryhmissä – jatka yhteistä keskustelua** (läsnä+etä)
- **14.15–14.30** **Yhteenveto, kiitos ja jatko**

Dialogien yhteenvedot

Tiivistys kunkin ryhmän muistiinpanoista, jotka hyödynnetty sellaisenaan myös Sisäisen turvallisuuden selonteon valmistelussa.

Dialogeista

- Kansalaisjärjestöakatemia 26.3.2025 iltapäivässä oli mahdollisuus osallistua yhteistä ymmärrystä syventäviin pienryhmäkeskusteluihin (dialogeihin).
- Aiheina oli tarjolla sisäministeriön valmisteleman Sisäisen turvallisuuden selonteon ”Sisäinen turvallisuus tehdään yhdessä” kolme teemaaryhmää: 1) **Yhteiskunnallinen luottamus ja osallisuus**, 2) **Kaupunkien segregatio ja nuoret**, 3) **Omatoiminen varautuminen**. Lisäksi tarjolla oli Kansallisten Dialogien kevään 2025 teemasta sovellettu: ”**Turvallisuus & Mielen voimavarat – Mikä niitä syö ja mikä ruokkii?**”.
- Järjestöt ja sisäministeriön valmistelijat ohjasivat keskustelut ja jokaisessa ryhmässä kirjattiin anonyymit raakamuistiinpanot.
- Keskusteluista on koottu yhteenveto tähän diasarjaan. Yhteenveto on vapaasti käytettävissä myös avoimen hallinnon sivuilta. Mielen voimavara teemaan liittyvät muistiinpanot on hyödynnetty Kansallisten dialogien yhteenvedossa, joka on hyödynnettävissä heti raportin julkaisun jälkeen 23.9.2025 osoitteessa www.kansallisetdialogit.fi . Raportti viedään hallinnossa tiedoksi myös mm. kansliapäällikkökokoukseen ja ministeriöiden esikuntaverkostoon. Esiinnousseita asioita edistetään myös avoimen hallinnon työryhmässä.

Dialogi: Yhteiskunnallinen luottamus ja osallisuus 1/4

Aiheesta keskusteltiin yhdessä läsnäryhmässä. Alla on yhteenvetoa. Alkuperäiset muistiinpanot on hyödynnetty myös sisäisen turvallisuuden selonteon valmistelussa.

- **Ensiajatuksia (teemoja):** kotoutumisen tärkeys, "Suomi on korkean luottamuksen maa, kaikki maat eivät ole!", klikkimedia ja fake news ruokkii vihapuhetta
- **Mikä huolestuttaa?** Maahanmuutto nähdään (politiikassa) turvallisuus-uhkana. Maahanmuuttajat tekevät paljon hiljaista vapaaehtoistyötä (esim. Kontulan pitsailat rauhoitti jengiongelmia). Maahanmuuttajat ja valtaväestön vastakkainasettelu ja molempien "uhripositio" haastaa. Poliisin yhteys nuoriin on heikentynyt aiemmasta. Teinit ja tiktokin disinfo – koulu ja medianlukutaito on tärkeää. Korona-aika vei koneille, yhteisöllisyyttä (myös maahanmuuttajien ja kantasuomalaisten nuorten) on vahvistettava. Yhdenvertaisuuden sijaan kovat arvot, kova puhe ja ilkeys valuu eduskuntatalosta arkeen. Disinformaatio ja tutkittu tieto haluttaisi olevan samanarvoista -ongelma. Tulevaisuuskeskustelua käy vain pärjäävin porukka. Vieressä kulkevat ihmiset voivat olla tosi kaukana omasta maailmasta ja ymmärryksestä (koska on eri nuoruus ja elämäkokemus). TE-palvelujen ja sanoituksen haasteita ratkottu jo 30 vuotta.

Dialogi: Yhteiskunnallinen luottamus ja osallisuus 2/4

Mitä voimme tehdä (vahvistaaksemme osallisuuden ja luottamuksen kokemuksia)?

Maahanmuuttajayhteisöihin kantasuomalaisia, vapaaehtois- ja kansalaistoiminnan hyvinvointivaikutusten korostaminen, maahanmuuttajien aktiivista vapaaehtoistoimintaa JA valtaväestöä maahanmuuttajajärjestöihin (jottei valta vaadi aina vähemmistöä olemaan enemmän). Kulttuurien kohtaamisen tärkeys: toistemme tunteminen ja ymmärtäminen. Integroitumisen pehmeät keinot vs. uhkailu ja lakitekstit – tässä kansalaisjärjestöillä on iso rooli. Viranomaisen ja kansalaisyhteiskunnan yhteistyön parantumisen hyvät käytännöt esiin ja lisää positiivisuuden kierrettä! Kuntatasolla keskusteltu vuosikymmeniä, onko asukkaiden näköinen ja oloinen kunta. Taiteen kautta myös marginalisoidut ja haavoittuvat ryhmät tulevat kuulluiksi ja osallisiksi. Järjestöillä on tietoa ja asiantuntemusta: tulisi vielä vahvistaa tiedon käyttöä ja analyysikyvykkyyttä. Tarvitaan matalan kynnyksen yhteydenottoa järjestöjen ja hallinnon välillä. Institutionaaliset järjestöt on rikastettu 4.sektorilla ja 4.sektori kääntyy 3.sektorin puoleen. Esim. Faktabaari on medianlukutaitoa ja disinformaation kitkentään.

Dialogi: Yhteiskunnallinen luottamus ja osallisuus 3/4

Mitä voimme tehdä? (Jatkuu)

Järjestöjen vaikuttavuusarviointia tarvitaan lisää. Sovintomalli on järjestöpohjainen. Järjestöillä tärkeä rooli haastaa myös ministeriöiden perustehtäviä (yhteiskuntasopimusta). Viranomaiset yhteiskunnan "palvelijoita" eli heillä on tietty mandaatti. Minä näen sinut, arvostuksen psykologiaa -kirjan lukusuositus kaikille! Kuntien rooli voimavarojen, kohtaamisten ja elinvoiman kehittämisessä. Viranomaisten tulisi jalkautua kentälle. Viranomaisluottamusta ylläpidetään pienin teoin (ja avoimella viestinnällä) ja huono kokemus voi kestää vuosia korjautua. Järjestöjen pieneneviä avustuksia koitetaan paikata. Viranomaiset ja järjestötoimijat on hyvä nähdä kollegoina. On oltava rohkeutta päästä eroon "hyvien ihmisten hiljaisuudesta". Maaseutukylän esimerkkinä ihmisiä yhdistäviä "touhuttaja-Arskoja" tarvitaan lisää. Nuoret ja nuorten mielenhyvinvointi on otettava esiin sisäisen turvallisuuden selonteossa. Arjen turvallisuus rakentuu ihmisten arjessa: Ei ole tasoa, joka yhdistää koko kansakunnan, vaan jakautuu jopa paikallistasoa pienempään alueille, kaupunginosiin, kyliin jne. Ennaltaehkäisevä poliisitoiminta takaisin. Monet asiat ahdistaa ja tulee voimattomuuden tunne vs. pienten asioiden löytäminen, joihin voi vaikuttaa tai missä olla toimijana.

Dialogi: Yhteiskunnallinen luottamus ja osallisuus 4/4

Oivalluksia:

Millaista tulevaisuutta halutaan lapsille ja nuorille – paljonko heihin panostetaan? Syrjäytyminen voi alkaa syntymästä. Menestyvän yhteiskunnan mittari on, miten pidämme heikoimmista huolta.

Turvallisuustyön resursointi: sammutetaanko vai ehkäistäänkö tulipaloja.

Yhteistyö on henkilösidonnaista. Tarvitaan: lempeää aktivismia ja yhteistä ääntä YHDESSÄ (3. ja 4. sektori, julkinen hallinto, korkeakoulut, yritykset), johtamista ja koordinointia (julkisen kutsumana), myös alustoja somen lisäksi. Tämä lisää resilienssiä.

Vastuunotto, että virkahenkilöt vie kuulemista aidosti eteenpäin. Miten viranomaiset kirkastaa perustehtävänsä (mikä on valtion ja sisäisen turvallisuuden funktio), kun on voimakkaat poliittiset linjamuutokset ja vaihdanteet.

Dialogi: Kaupunkien segregaatio ja nuoret 1/4

Aiheesta käytiin keskustelua yhdessä läsnäryhmässä. Alla on teemoiteltua yhteenvetoa. Alkuperäiset muistiinpanot on hyödynnetty myös sisäisen turvallisuuden selonteon valmistelussa.

Osallisuuden kokemus on oleellista ja **Kiinnittyminen haasteellista**:

Muutama sata metriä ja alue muuttuu Helsingissä. Nuorilla on toivottomuutta ja aikuiset eivät kuuntele tai ota hätää tosissaan. Miten vastata nuorten odotuksiin ja luoda tulevaisuuden toivoa? Sillä on väliä mistä lähtökohdista tulee, nuorten käsityksissä mentaalisia esteitä, jotka tulee suvusta (esim. Tulen köyhästä perheestä, en mene yliopistoon, kun ei ole varaa.). Kaupunkisuunnittelu vaikuttaa nuorten arjen todellisuuteen (vaikka ei ajatella edistävän segregaatiota).

Ruohonjuuritason liikkeet (kuten elokapina tai Greta Thunberg) syntyneet luottamuspulasta, että tärkeinä pitämiä asioita kuullaan ja toimitaan. On paljon alakulttuureja, joista vaietaan tai ei oteta tosissaan. Nuorilla on valtava massa valita ja on esteitä kuten kesätyön tai harrastusten puute. Nuorilla on paljon/liikaa valinnan vaihtoehtoja. Mitkä on aitoja vaikuttamisen paikkoja ja milloin illuusiota, että voisi vaikuttaa ja tehdä valintoja. Todellisuus on toinen kuin annetaan ymmärtää.

Etsivän vanhustyön havainto: Hyvän vanhuuden siemenet kylvetään jo nuoruudessa. Nuoruus on elämän kipuista aikaa. Miten yhdistää nuoruuden nopeus ja ikäihmisten kokemus. Nuorten kokemukset ovat erilaisia ja riippuu asuinpaikasta. Konkreettiset tulokset rakentaa nuorten luottamusta. Miten antaa nuorille merkityksellinen rooli ja mukaanpääsy yhteiskunnassa? Nuorilla on halu muuttaa asioita. Kynnys kasvaa päästä osallistumaan.

Dialogi: Kaupunkien segregaatio ja nuoret 2/4

- **Kaverit ja yhteisöt – nykyään aliarvioidaan lähiyhteisöjä:** Kotoa tai kavereilta saatu harrastamisen idea voi auttaa nuoria kiinnittymään yhteiskuntaan. Miten tätä voisi auttaa? Joillakin on liikaa tarjontaa, harrastukset tavoitteellisia ja nuoria rajautuu ulos aikaisin. Yhteisöt jäävät hauraiksi. Ei ole sukuja. Lapsille ei tule kokemuksia, mitä ovat laajat verkostot. Harrastuksissa ei ole hengailua vaan suorittamista. Yhteisöllisyyttä on menetetty myös korona-aikana. Osan nuorista pitää harjoitella tosissaan kaveritaitoja. Yhteisöjen pitäisi olla moninaisempia, jotta nuorilla on mistä valita.
- **Data, tutkimus ja käsitteistä:** Tieto nuorista on ristiriitaista. On tärkeää katsoa iso kuvaa ja verrata pidemmälle historiaan. Nuorisobarometrissa 70% on kiinnostuneita maailmasta. Kokemus maahanmuuttajanuorissa ei ole sama. Vastataanko kyselyihin, mitä halutaan kuulla. Segregaatio ja fragmentaatio: segregaatiossa pari kolme asiaa erillään, fragmentaatiossa tekijöitä lukemattomia ja ei nähdä edes koko mosaiikkia.
- **Tavoitteista ja pakosta:** Huoltajan vaikea asettaa tavoitteita, kun ei tule organisaation puolesta. Kyllä nuorilta saa vaatia ja pakottaa: sovitusta pakotetaan pitämään kiinni. Arvostan pakottamista eli pitäisi tsempata eikä vain tarjota porkkanoita. Toisaalta ollaan tavoite- ja työkeskeisiä ja kyllä nuorille pitäisi olla muukin arvo kuin mitä tuottanut työpaikalle. Armoa ja arvoa – aikuisten pitäisi sanoittaa, että joskus epäonnistuu ja se on ihan fine. Nykyään ei ole aikaa "etsimisajalle". Onko mahdollisuutta tutkia omaa polkuaan rauhassa? Yhteiskuntakulttuurissa on hallinnan illuusio kaikkialla. Jos ei ole hallinnassa, on marginaalissa, koska kompuroi. Nuoren elämä on hapuilua, aivot kehittyvät vasta 25-vuotiaana. Vanhempien tehtävä on tuottaa raamit, jossa turvallista haahuilla. Paineella ajetaan väsymykseen ja opintojen keskeytykseen, tilaa tauolle tarvitaan. Nuorten pitäisi tietää aina vain aiemmin, mihin suuntaan mennä ja mitä haluaa saavuttaa.

Dialogi: Kaupunkien segregaatio ja nuoret 3/4

- **Harrastus, koulu ja kerhotoiminta:** Jo hyvin nuoren joukkue rakentuu yksilöistä ja ei ole joukkuehenkeä. Oman arvon tunne ei rakennu yhteisön onnistumisista vaan omista suorituksista. Tuttuus on tärkeää ja kiinnittyminen joukkueeseen tai yhteisöön auttaa elämää kantamaan. Harrastuksella voi olla todella iso merkitys. Miten saada nuoret osallistumaan. Koulu voi olla kylän keskus. Koulussa on oltava paljon kohtaamispaikkoja. Eroa on suurten ja pienten paikkakuntien välillä.
- **Yksilökeskeinen** työ ongelmanuorten kanssa vs. puuttuuko yhteisötaso, kuten alueen tai kouluun kohdistettu työ. Icehearts on hyvä esimerkki. Keski-Euroopassa lapset ovat koulussa koko päivän vs. Suomessa menevät omille teille. Kerhotoimintaa on Suomessa. Isommissa kunnissa, lapset asuvat kaukana koulusta, eivät saa ystäviä, mikä on este integroitumiselle. On pohdittava, millaisia rakenteita me luodaan: yksilökeskeistä vai opitaan yhdessä tekemistä? Ja teemmekö yhdessä vai rinnakkain? Pitäisi olla järkevän kokoiset ryhmät ja luoda yksilöitä, jotka pärjäävät myös massassa. Rakenteilla voidaan positiivisesti pakottaa yhteisöihin. Vanhemmuudessaakin voi varmistaa, että pakottaa tiettyyn yhteisöllisyyteen. Miten puhutaan asioista, vaikuttaa lapseen. **Luottamusrakenteita** pitää luoda uudella tavalla.

Dialogi: Kaupunkien segregaatio ja nuoret 4/4

- **Alueellisesta segregaatiosta:**

Varmistettava, että lapsi tottuu erilaisiin ympäristöihin ja ihmisiin. Itä-Helsingissä on eroja siinä, miten ihmiset sijoittuvat asumaan. Onko oikeat linssit ja mitataanko oikeita asioita, jotta nähdään, mitä on tärkeää nähdä? Mielikuvat huonoista alueista on vahvat: joku kokee paikan turvallisiksi, kun muille se on pelottava (esim. Sörnäinen). Oma juttu tai alue voi olla iso voimavara. Asenteet vaikuttavat tosi paljon siihen, millaisia käsityksiä syntyy alueista. Voi olla esim. halu erotella, ketkä ovat ns. parempia omistusasujia ja ketkä vuokra-asujia. Miten alueiden hyvinvointia resursoitaisi tasavertaisesti? Asukkaat määrittelee, milloin turvallisuus on rikki.

Esim. Savukoskella positiivinen käsitys alueesta ja vaikea löytää asioita, joita pitäisi korjata. Esim. 1990-luvun Marseillesta sanottiin, ettei siellä kannata asua, mutta asuminen yhteisössä, joka oli vahvasti osa kaupunginosaa, oli hyvä kokemus. Kiinnostavaa on, mikä on ihmisen oma kokemus siitä, mitä jokin alue on tai ei ole. Arvokasta on, miten näkee eri tavalla asiat, kun on sisällä jossain yhteisössä tai ei ole. Puhetapa on tärkeää. Liitytään mieluummin edistämään hyvän toteutumista kuin vastustamaan pahaa. Halutaanko ratkoa ongelmaa ulkopuolelta vai että yhteisön sisällä olevat lähtisivät vahvistamaan hyviä asioita yhteisön sisällä ja samalla ratkoisi isompaa ongelmaa. Pienillä paikkakunnilla voi olla hyvin umpinaisia yhteisöjä ja ei ole halua altistaa lapsiaan niille. On tärkeää hyväksyä ja huomioida kaupunkien rakentamisessa, että eri ihmiset näkevät erilaiset asiat turvallisina.

Sodan jälkeen on ollut yhteinen kansallinen tavoite selvitä haasteista. Nyt ei ole yhteinen tavoitetta. Tämä on lähellä kansalaisyhteiskunnan ongelmaa. Ennen tehtiin yhdessä ja kaikki auttoivat. Nyt on siirrytty yksilökulttuuriin. Pitäisi katsoa rakenteita uusin linssein, tehdä yhteistyötä eritavalla ja esim. porukalla pohtia, miten tekniikkaa hyödyntää paremmin ja järkeistää tekemistä.

Dialogi: Omatoiminen varautuminen 1/2

Aiheesta käytiin keskustelua yhdessä läsnäryhmässä. Alla on nostoja keskustelussa esiintyneistä teemoista. Alkuperäiset muistiinpanot on hyödynnetty myös sisäisen turvallisuuden selonteon valmistelussa.

- **Yksinäisyys:** Vanhusten ja nuorten yksinäisyys. Muistisairaista yksineläjistä huolehtiminen. Tiedonkulku kriisitilanteissa. Digitaalisuus on ongelma (vanhukset ja erityisryhmät).
- **Henkilö- ja kela-kortti:** Henkilökortti ja kela-kortti tulisi yhdistää siten, että on ilmainen Suomen kansalaiselle (jotta esim. ei jäisi varattomilla äänestämässä). Suomeenkin pitäisi saada eID-systeemi, kuten toimii esim. Belgiassa.
- **Perustiedot ja tietosuojan haasteet:** Kielitaidoton ei pääse käsiksi perustietoihin (esim. 72h). Yleinen tietosuoja-asetus (GDPR) rajoittaa henkilötietojen jakamista esim. potilas toivoo oman uskontonsa edustajaa paikalle, ei tietoa keneen ottaa yhteyttä. Kunnissa kehitetty ”palvelutarjottimia”, jonne toimijat itse ilmoittavat yhteystietoja. Tieto ei kulje tietosuojan takia esim. kuolemasta järjestölle, vaikka henkilö antanut luvan.
- **Saavutettavuus ja selkokieli:** Tietoa jää jakamatta, koska on tiukat saavutettavuusdirektiivin vaatimukset muodolle. Selkosuomi auttaisi monia. Vertailussa Iso-Britanniassa selkeää vs. Suomen sivuilla monimutkaista. Miten puhutaan asioista voi lisätä tai vähentää turvallisuuden tunnetta.
- **Läikkäiden fyysinen aktiivisuus:** Kaikki kanavat ja keinot käyttöön tiedon levittämiseksi omatoimisesta varautumisesta. Fyysinen aktiivisuus pitää yllä kriisin kestävyyttä ja tulee tehdä nyt ei vasta kriisissä. Miten vanhuksille liikuntaseuraa ja maahanmuuttajille yhteisiä liikuntaharrastuksia? Ajatuksia: Ihminen on tukena niillekin, joita ei tunne. Yhteinen tekeminen vahvistaa luottamuksen tunnetta.

Dialogi: Omatoiminen varautuminen 2/2

- **Sähkönjakelu:** Ilman sähköä ei saa tietoa. Valtakunnalliset eläkeläisjärjestöille korostaa ikääntyneiden kotivaran tarkistamista. Yleisradiolla tiedonjakovelvoite. Nuorilla ei patteriradioita. Kunnissa ja kylissä tietopisteitä, joissa tarvittaessa jaetaan radioita ja paristoja (esim. jäähalli tai vastaava keskustila) ja jokainen tietoinen, jos jotain käy, että löytyy sovitusti. Kaupoissa on ja elinkeinoelämä on hyvin ottanut kopin.
- **Miten saada ihmiset yhteen:** Maahanmuuttaja- tai eläkeläisjärjestöjä ei kutsuta mukaan, vaikka tunnistavat ihmisiä jotka jäämässä ulkopuolelle. Yhteinen toiminta lisää luottamusta siihen, että voi mennä mukaan ja on tervetullut ja tunne että on oikeutettu olemaan mukana. Tervetulleeksi toivottamisen tapa on tärkeä. Maahanmuuttajissa potentiaalia kriisitilanteissa (esim. ruokahuolto). Vapaapalokunnissa on jo maahanmuuttajanuoria. Yhteisöllisyyden taito on sitä, miten pidetään koko porukasta huolta. Viranomaisien muistettava kutsua muitakin kuin vain SPR ja Martat. Kirjaston naapuruuspiirit (toimintaa ja tapahtumia) työttömille ja ikäihmisille. Kaupunkien ja järjestöjen yhteistoimintaa myös liikuntatoimessa. Tarvitaan kannustimia sektorirajat ylittävälle yhteistyölle ja ruohokuuritasolla ihmisiä yhteen (esim. kannustinrahoitus mm. saattaa ikääntyvät, työttömät nuoret ja maahanmuuttajat yhteen).
- **Luottamus.** Rakennetaan normaalioloissa ennen kriisitilannetta. Aika on nyt. Rakennettava ihmisten kesken, ihmisten ja palvelujen sekä viranomaisien, järjestöjen ja ihmisten kesken.
- **Sukupolvien välinen yhteistyö:** Virkeiden ikäihmisten ja yksinäisten nuorten kohtaaminen. Suomen "rikkauden" esiin nostaminen: puhutaan kansantaloudesta, ei vain valtiontaloudesta. Omatoimisen varautumisen pohjana ovat: luottamus, luotettavat ja saavutettavat perustiedot ja -taidot sekä toivo. Kaikki kutsuttava mukaan ja huomioitava väestöryhmien erilaiset tarpeet. Vaatii tekoja, päätöksiä, keskustelua ja resursseja.

Dialogi: Turvallisuus & Mielen voimavarat – Mikä niitä syö ja mikä ruokkii?

- Kansallisten dialogien aiheena oli keväällä 2025: Mielen voimavarat – Mikä niitä syö ja mikä ruokkii?
- Aiheesta käytiin keskustelua myös kansalaisjärjestöakatemian iltapäivässä kahdessa pienryhmässä (läsnä ja etänä).
 - Kyseisten dialogien muistiinpanot on hyödynnetty yhteenvetoraportin teossa.
- [Tutustu Mielenvoimavarat -raporttiin Kansallisetdialogit.fi-sivustolla,](https://kansallisetdialogit.fi) jonne raportti tulee, kun se julkaistaan Demokratiapäivässä 23.9.2025.

Dialogi: Yleisryhmiä

- **Kuuleminen ja vuoropuhelu:** Kerätään tieto mutta miten sitä hyödynnetään (=yksisuuntainen vuoropuhelu). Kohderyhmien äänen varmistaminen on tärkeää. Selkokieli ja eri kieliryhmät. Ratkaisu: jalkautuminen, kulttuuritulkit ja kuulemisen kontekstin sanoittaminen ja motivointi (mielipiteesi on tärkeä). Vuoropuhelu rakentaa luottamusta ja ymmärrystä. Eri kohderyhmien näkökulmasta maailma näyttää erilaiselta. Sudenkuoppa virkamies puhuu virastokieltä, joka ei avaudu kenelle viesti on tarkoitettu. Luvuvinkkinä myös [kielellinen huoltovarmuus](#).
- **Tulevaisuusvalta:** Kenellä on ja onko tavoite vallan laajentaminen vai keskittäminen? Kuka määrittää "oikeat" tavat olla aktiivinen. Sukupolvien väliset erot toimintojen tulkinnasta. Nuorten ilta-ajelut busseilla tai asukasilta ei saavuta kaikkia. Kieli ja kulttuuri vie yhteiselle kartalle. Yhteiset rakenteet ylläpitää luottamusta yhteiskunnassa. [Veikko Erannin julkaisu](#) nuorten osallisuudesta ja demokratiasta.
- **Palvelut ja järjestöt:** Keskittäminen isommiksi yksiköiksi ja isompiin keskuksiin. Myös toisen suuntaista mm. [Vantaa Futures for You](#) (CERV-hanke nuorten aikuisten demokratiataitojen kehittämiseen ja demokratia osallisuuden edistämiseen. Viranomaisen ja järjestön läsnäolo voi luoda turvallisuutta. Alueiden kehittäminen hyvinvointia ja siten myös turvallisuutta.
- **Osallisuus, yhteisöllisyys ja toiminnan resurssit:** "Mitä et tunne, sitä herkästi pelkää." Sano naapurille hei tai moi-rintanappi kampanja. Yhteinen ruoka ja sosiaalisuus. Kokoontumistilojen saatavuus. Kovat arvot dominoi ja on kaipuu yhteisöllisyyteen ja kohtaamiseen ihmisiä. Toiminnan resurssit ja järjestöjen todistustaakka. Toive pitkäpitkäjänteiseen rahoittamiseen (mm. kansalaisjärjestöstrategia ja avustusten painottaminen yleisavustuksiin).

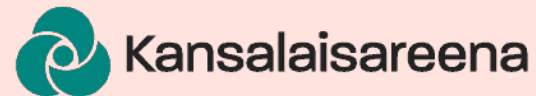

Dialogien yleishuomioita

- Koin keskustelun helpoksi ja merkitykselliseksi. Kansalaisjärjestöt ja hallinto ovat samalla asialla tekemässä yhteiskuntaa. Valtio, hallinto ja järjestöt jakavat samoja huolia yhteiskunnasta ja taloudesta. Yhteiset huolet voidaan ratkaista yhdessä. Järjestöjen ja hallinnon on yhä rohkeammin lähestyä toisiaan. Tekoälyssä on mahdollisuuksia, mutta ei korvaa järjestöjen antamaa tukea.
- Yhteiskunnassa on ahdistusta ja huolenaiheita sekä koronan jäljiltä epäluottamusta. Hallinnon ja järjestöjen on reagoitava tähän yhdessä. Korjata luottamusta ja hälventää ahdistusta. Tutkittua tieto mutu-tuntuman vastineeksi.
- Tarve dialogille on suuri. Dialogi luo uskoa nuoriin, että voit vaikuttaa. Inhimillistää organisaatiota ja luo luottamusta. Tasaveroisen keskustelun näkyvyyttä voisi lisätä. (Dialogilla) Rakennetaan yhdessä, yhteistä ymmärrystä luoden, systemaattisesti ja jatkuen. Annetaan rohkeasti tukea (myötätunto, inhimillisyys ja rohkeus). Mitä luottamus tuottaa euroissa - brändäys (rahan ja turvallisuuden keinoin). On myös arvovalinta.
- Vuorovaikutteinen keskustelu edistää luottamusta. Luottamus ja yhteisöllisyys on tärkeää turvallisuudelle ja mielen hyvinvoinnille. Keskustelu ja ajatustenvaihto eri taustoista tulevien kanssa, arvokasta aikaa ja kohti ihmiskeskeisyyttä. Yhteisöllisyyden vahvistamista tarvitaan. Kaikki on saatava mukaan, kaikille kavereita ja hyviä rooleja, kaikkiin elämänvaiheisiin ja tilanteisiin. Järjestötyö edistää yhteisöllisyyttä ja osallisuutta, keskinäistä ymmärrystä ja turvallisuutta. Dialogeissa oli valtavasti käytännön esimerkkejä järjestötyön merkityksestä.
Järjestöissä on valtavasti hyödyntämätöntä potentiaalia!

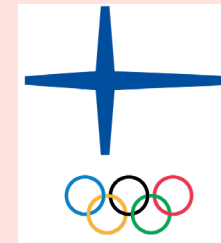
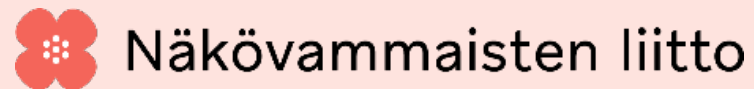
LÄMMIN KIITOS OSALLISTUJILLE JA JÄRJESTÄJÄKUMPPANEILLE:

MANNERHEIMIN
LASTENSUOJELULIITTO

Nuorisoala

**KANSALLISET
DIALOGIT**

Tervetuloa mukaan myös Avoin demokratia -verkostoon

[https://avoinhallinto.fi/
avoin-demokratia-verkosto/](https://avoinhallinto.fi/avoin-demokratia-verkosto/)

Kansalaisjärjestö- akatemia

www.avoinhallinto.fi/kansalaisjarjestoakatemia